

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
із спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка
25 серпня 2021 року

_____ Ірина МИХАЙЛОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
28 серпня 2021 року, протокол № 1 .

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
28 серпня 2021 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,49 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	6
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
	4.2.	Аудиторні заняття	– 6
	4.3.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти	– 6
5.	Методи навчання та контролю	–	7
6.	Схема нарахування балів	–	7
7.	Рекомендовані джерела	–	8
	7.1.	Основні джерела	– 8
	7.2.	Допоміжні джерела	– 8
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	9

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23	Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232	Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–	-	
4.	Назва дисципліни	–		Соціальне забезпечення зарубіжних країн
5.	Тип дисципліни	–		вибіркова
6.	Код дисципліни	–		ВД 2.1.38.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–		перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–		бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–		четвертий
10.	Семестр	–		сьомий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:			
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3/90	
	2) денна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	44	
	% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	–	49	
	% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	22	
	% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–	50	
	% від загального обсягу тижневих годин:			
	аудиторних занять	–	2,2	
	самостійної роботи	–	2,2	
12.	Форма семестрового контролю	–		залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:			
	1) попередні дисципліни	–		ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення ОДПП 1.2.5. Право соціального забезпечення ОДПП 1.2.12. Соціальні допомоги

- 2) супутні дисципліни – ОДПП 1.2.19. Соціальна реабілітація
ОДПП 1.2.20. Соціальна і демографічна статистика
ОДПП 1.2.22. Управління у сфері соціального забезпечення
ОДПП 1.2.23. Недержавне соціальне забезпечення
- 3) наступні дисципліни – ОДПП 1.2.24. Нарахування та облік соціальних виплат
ОДПП 1.2.25. Соціальна робота з групами та організаціями
ОДПП 1.2.26. Судовий захист права на соціальне забезпечення
14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Соціальне забезпечення в зарубіжних країнах» забезпечує програмні компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 02. Здатність розуміти нормативно-правову базу стосовно сфери соціального забезпечення.

СК 05. Здатність співпраці на міжнародному рівні у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ПР 02. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення, демонструвати знання та розуміння фактів, джерел, принципів, теорій, механізмів, пов'язаних з явищами та процесами у сфері соціального забезпечення.

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

ПР 07. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

ПР 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

ПР 24. Надавати консультації щодо можливих способів здійснення та захисту прав та інтересів особи у сфері соціального забезпечення, вести формальну і неформальну бесіду з проблем соціального забезпечення.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати принципи соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
1.2)	знати організаційно-правові моделі соціального забезпечення в країнах з розвинутою економікою;
1.3)	визначати об'єктивні тенденції суспільного розвитку та актуального стану вразливих категорій населення;
1.4)	знати міжнародні стандарти в галузі соціального забезпечення;
1.5)	знати досвід реформування систем соціального страхування країн пострадянського простору.

2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) аналізувати особливості соціальної політики в зарубіжних країнах;
2.2) аналізувати головні механізми реалізації соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
2.3) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
2.4) з'ясовувати проблеми системи соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) оцінювати особливості функціонування системи соціального страхування в зарубіжних країнах;
3.2) виявляти недоліки правового регулювання надання страхових та державних допомог, пенсій, пільг, послуг;
3.3) аргументувати позицію щодо оцінки якості надання соціального забезпечення незахищеним верствам населення в зарубіжних країнах;
3.4) окреслювати коло проблем, з якими зіштовхуються особи у разі настання певного соціального ризику;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) досліджувати наукові погляди вчених щодо шляхів вдосконалення соціального законодавства в зарубіжних країнах;
4.2) співвідносити норми чинного вітчизняного соціального законодавства з соціальним законодавством зарубіжних країн;
4.3) співвідносити норми українського законодавства в сфері пенсійного забезпечення з законодавством країн пострадянського простору;
4.4) виділяти та аналізувати умови призначення окремих видів соціального забезпечення в зарубіжних країнах.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) розробляти пропозиції по удосконаленню законодавства в сфері соціального забезпечення, враховуючи досвід зарубіжних країн;
5.2) користуватися різноманітними інформаційними ресурсами соціального забезпечення;
5.3) класифікувати юридичні факти, які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення правовідносин з соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
5.4) узагальнювати практику надання видів соціального забезпечення уповноваженими органами в зарубіжних країнах.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) аналізувати реальний стан соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
6.2) аргументувати позицію щодо оцінки якості соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
6.3) виявляти та досліджувати соціальні проблеми у суспільстві, місті, групі чи в окремих клієнтів в зарубіжних країнах;
6.4) формувати інтерактивні й аналітичні навички для вирішення проблем різних рівнів.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах</i>

<i>багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	робити аналіз наукових праць з критичним висвітленням їх змісту;
7.2)	розробляти план заходів захисту осіб, які мають право на соціальний захист, , враховуючи досвід зарубіжних країн;
7.3)	робити пропозиції до національного законодавства в сфері соціального забезпечення, враховуючи досвід зарубіжних країн;
7.4)	прогнозувати тенденції реформування та удосконалення системи соціального забезпечення на сучасному етапі в Україні, враховуючи досвід зарубіжних країн.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та принципи соціального забезпечення в зарубіжних країнах

Історія розвитку соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Поняття соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Принципи соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Фінансування соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Система соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Моделі системи соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Континентальна модель. Англосаксонська модель. Скандинавська модель. Південноєвропейська модель. Американська модель.

Тема 2. Соціальне страхування в зарубіжних країнах

Поняття соціального страхування в зарубіжних країнах. Принципи соціального страхування в зарубіжних країнах. Моделі соціального страхування в зарубіжних країнах. Організація соціального страхування в зарубіжних країнах. Джерела формування та напрями використання коштів соціального страхування в зарубіжних країнах. Пропорції розподілу соціального внеску між роботодавцями та застрахованими особами. Соціальне страхування на випадок тимчасової втрати працездатності в зарубіжних країнах. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань в зарубіжних країнах. Медичне страхування зарубіжних країн. Соціальне страхування на випадок безробіття зарубіжних країн. Проблеми соціального страхування в зарубіжних країнах.

Тема 3. Пенсійне забезпечення в зарубіжних країнах

Світовий досвід пенсійних систем. Моделі пенсійних систем в зарубіжних країнах. Структура та характеристика систем пенсійного забезпечення в зарубіжних країнах. Державне пенсійне забезпечення в зарубіжних країнах. Недержавне пенсійне забезпечення в зарубіжних країнах. Види та порядок призначення пенсій в зарубіжних країнах.

Тема 4. Соціальна допомога та соціальні пільги в зарубіжних країнах

Поняття державної соціальної допомоги в зарубіжних країнах. Види державної соціальної допомоги в зарубіжних країнах. Поняття соціальних пільг в зарубіжних країнах. Види соціальних пільг в зарубіжних країнах. Державна соціальна допомога та соціальні пільги для окремих категорій незахищених верств населення в зарубіжних країнах. Державна соціальна допомога та соціальні пільги сім'ям з дітьми в зарубіжних країнах. Державна соціальна допомога та соціальні пільги багатодітним сім'ям в зарубіжних країнах. Державна соціальна допомога та соціальні пільги малозабезпеченим сім'ям в зарубіжних країнах. Державна соціальна допомога та соціальні пільги особам з інвалідністю. Державна соціальна допомога та соціальні пільги пенсіонерам.

Тема 5. Соціальні послуги в зарубіжних країнах

Поняття та види соціальних послуг в зарубіжних країнах. Система соціальних послуг в зарубіжних країнах. Джерела фінансування соціальних послуг в зарубіжних країнах. Соціальні послуги для окремих категорій незахищених верств населення в зарубіжних країнах. Соціальний супровід сімей, які опинились в складних життєвих обставинах в зарубіжних країнах. Соціальні послуги для бездомних в зарубіжних країнах. Соціальні послуги для осіб з інвалідністю в зарубіжних країнах. Соціальні послуги для осіб похилого віку в зарубіжних

країнах. Організація соціального супроводу особам, звільненим з місць позбавлення волі в зарубіжних країнах Соціальні послуги для осіб, які зазнали насилля в сім'ї в зарубіжних країнах.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Поняття та принципи соціального забезпечення в зарубіжних країнах	21	6	6	-	-	9
2.	Соціальне страхування в зарубіжних країнах	18	4	4	-	-	10
3.	Пенсійне забезпечення в зарубіжних країнах	17	4	4	-	-	9
4.	Соціальна допомога та соціальні пільги в зарубіжних країнах	17	4	4	-	-	9
5.	Соціальні послуги в зарубіжних країнах	17	4	4	-	-	9
	Всього годин:	90	22	22	-	-	46

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

4.3.1. Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

4.3.6. До самостійної роботи може бути зараховано участь у наукових та науково-практичних заходах із виступом, проходження онлайн тренінгів та курсів з тематики навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- презентація виконаних есе за завданою тематикою.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться у формах:

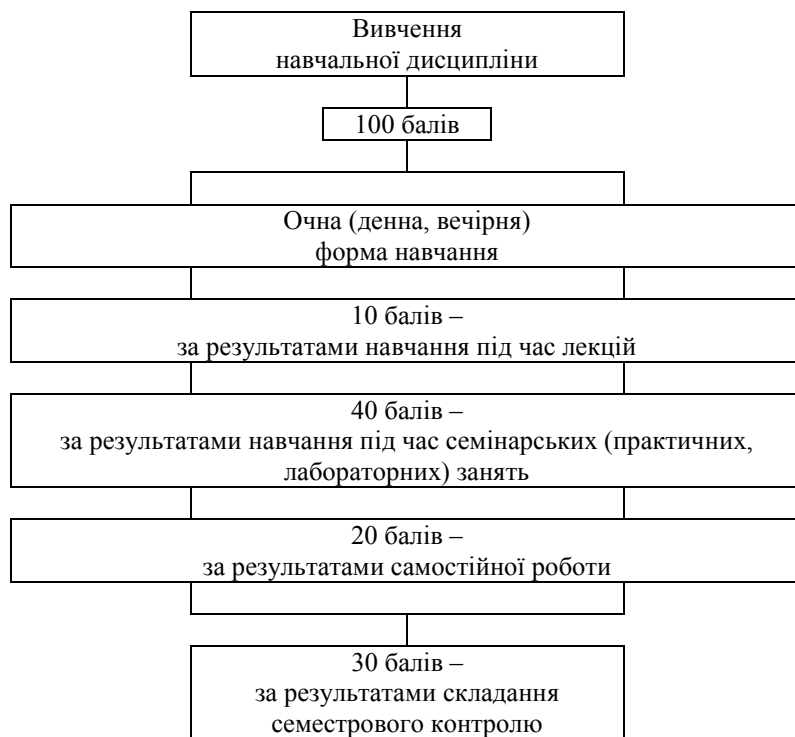
- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) блиц-опитування здобувачів вищої освіти щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Залік усний або письмовий (зважаючи на епідеміологічну ситуацію в регіоні на час складання іспиту). Структура залікового білету (для усної форми) включає *два теоретичних питання з тематики курсу; для письмової форми: тести*

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Антропов В.В. Социальная защита в странах Европейского союза. История, организация, финансирование, проблемы. М.: Экономика, 2006. 271 с.
2. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 663 с.
3. Буригіна П.О., Зайченко Н.І. Досвід Франції у реформуванні системи соціальних послуг і розбудові соціальної політики. Проблеми соціальної роботи в аспекті реформування соціальних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 березня 2008 р., м. Чернігів) [заред. Н.І. Кривоконь]. Чернігів : Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2008. Т.І. С. 292-296.
4. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я / В.О. Зеленевиц, А.І. Кузьмін. URL: <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannya-ohoroni-zdorovya/>.
5. Михайлова І. Ю. Зарубіжний досвід у сфері пенсійного забезпечення за віком Вісник Одеського національного університету. Том 16. Випуск 3. 2011. С. 128–133.
6. Погорелова С. Історія становлення державної системи соціального захисту в європейських країнах. Вісник Пенсійного Фонду України. № 5 (71). 2008. С. 12-13.
7. Погацар Петер. Пенсійна реформа в Словенії: історія розвитку, попередні результати, перспективи URL: http://www.pension.kiev.ua/files/Pension_reform_in_Slovenia-U.pdf
8. Поляк Н.О. Порівняння українського законодавства у галузі соціального забезпечення з нормами Європейського кодексу соціального забезпечення. Актуальні питання кодифікації законодавства України. Випуск 2. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2010. С. 11–16.
9. Система пенсiонного забезпечення в Великобританії URL : <http://www.pension.kiev.ua/pensref/intpract/UK.html>
10. Тищенко О.В. Досвід соціального забезпечення населення в провідних країнах Європейського Союзу. Науковий вісник Херсонського державного університету Вип. 2. Том 2. 2015. С. 76-81.
11. Шершнев Е.С. Продовольственная поддержка беднейших слоев населения США. Российское предпринимательство. 2000. № 8. С. 73-81.
12. Шитченко В.Г. Моделі соціального захисту в державах-членах Європейського Союзу. Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія: Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки). 2008. №1. С. 36-44.

7.2. Допоміжні джерела

1. Орлова Т. В. Історія нових незалежних держав: Postsovieticum : навч. посіб. К. : Знання, 2010. 450 с.
2. Постовалова Т. А. Особенности координации законодательства по социальному обеспечению в Содружестве Независимых Государств. Право.by. 2012. 3 (17). С. 183-188.
3. Соціальне страхування в контексті історії URL : <http://www.pension.kiev.ua/pensref/publs/SocialProtection/2-2003-1.html>.
4. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч. Посібник. К. : Знання, 2005. 405 с.
5. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я URL : <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannya-ohoroni-zdorovya/>.
6. Маринович У. Зарубіжний досвід формування бюджетів та можливості його використання в Україні URL: <http://libfor.com/index.php?do=cat&category=suchash-tendencyi-derzhavnif-nansy-2011>.
7. Погорелова С. Історія становлення державної системи соціального захисту в європейських країнах. Вісник Пенсійного Фонду України. № 5 (71). 2018. С. 12-13.

8. Шитченко В.Г. Моделі соціального захисту в державах-членах Європейського Союзу. Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія: Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки). 2008. №1. С. 36-44.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua/ — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua/ — Кабінет Міністрів України.
4. www.minjust.gov.ua/ — Міністерство юстиції України.
5. www.mon.gov.ua/ua/ — Міністерство освіти і науки України
6. www.nbuv.gov.ua/ — Національна наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського.